

Töölise Hääl

Eestimaa Töölisühingute Keskliidu häälekandja

Nr. 4

Detsember 1931

IV aastakäik

Tellimise hind postiga:
 Hastas . . . . . 20 senti
 6 kuu peale . . . . . 10 „
 3 „ „ . . . . . 5 „
 Tellimisi võtavad vastu kõik
 postkontorid ja ametiühingud.

Ilmub 4 korda aastas
 Aadress: Tallinn, W. Pärnu mnt. 31.

Üksiknumber 5 senti.

Kuulutuste hinnad:
 1 lehekülj . . . . . 35 kr.
 1/2 „ . . . . . 18 „
 1/4 „ . . . . . 9 „
 Teksti ees ja tekstis —
 50% kallim.

SISUKORD:

1. Hädaohtlik olukord.
2. Töölised organiseeruge!
3. Tööliswanemate walimistest.
4. Ametiühingud ja tööpuudus — L. Metslang.
5. E. Töölise Haridusliit asub tööle.
6. Kolmkümmend aastat rahvuswabelist ametiühingulist tegewust.
7. Ametiühinguline liikumine välismail.
8. Sisemaisetest ametiühingutest.

EESTIMAA TÖÖLISÜHINGUTE KESKLIIDU WÄLJAANNE

1 9 3 1

EESTIMAA TÖÖLISÜHINGUTE KESKLIIDU

= juriidiline büroo =

asub nüüd **advokaat Jõeääre** büroos, Pikk t. 27, sisse-
käik Hobuse t. 2. Wastuwõtmine igal äripäewal kella 8—9
hommikul ja 4—5 p. l. Telefon 440-51.

Nõuandmine ja kohtus etteastumine

ametiühingute liigetele tasuta.

Mitteliigetele nõuanded 25 sendist kuni 1 kroonini, palwe-
kirjad 50 sendist kuni 3 kroonini; üksikud etteasted kohtus
10 krooni. Nõudeasjad wann. adw. tasu normide järele.

TÄHELEPANU!

SOODUSTUS KÕIGILE AMETIÜHINGUTE LIIGETE- LE JA „TÖÖLISTE HÄÄLE“ LUGEJATELE.

Eestimaa Töölisühingute Keskliit müüb Keskliidu kirjastusel ilmunud ja
ladusolewaid raamatuid kõigile ametiühingu liigetele ja „Tööliste Hääle“ tellijatele
järgmise hinnaalandusega:

- E. JOONAS'e „**Ametiühingud, nende ülesanded ja wõitluswahendid**“.
Hind 25 senti (50 senti).
- E. JOONAS'e „**Ametiühinguline liikumine meil ja mujal**“. Hind 5 s. (10 s.)
- J. KLESMENT'i „**Palgaolude korraldamine seadusandlisel teel**“.
Hind 10 senti (15 senti).

Peale eelnimetatud teoste on E. T. Keskliidult wõimalik saada piiratud
arwul Rahwasteliidu Tööstööbüroo 10-aastase juubeli albumi, saksakeelses tekstis,
missuguse albumi hind on 3,50 kr., Eestimaa Töölisühingute Keskliidult tellides
aga kõigest Kr. 2,50. Albumi kohta on kirjeldus ilmunud „Tööliste Hääl“ nr. 5.

Kasutage juhust igäuks ja tellige wiiwitamata eeltähendatud raamatud.

Neile, kes raamatute hinna postmarkides ehk posti kaudu E. T. Keskliidule
ära saadawad, saadetakse raamatud posti teel koju kätte.

Tellimiste aadress: Eestimaa Töölisühingute Keskliit, W. Pärnu mnt. 31—4, Tallinn.

Tööliste Hääl

Eestimaa Töölisühingute Keskliidu häälekandja

Nr. 4

Detsember 1931

IV aastakäik

Hädaohtlik oluford.

Majanduskriisiga seltsinud rahanduskriis.
Krooni kurss ja palgad.

Sihaks teravalle majanduskriisile, mis tabanud rahvamajandust ja mille tagajärjed äärmiselt end õige valusasti tunda töölisklassile, ähvardab ikka enam meid uus õnnetus — rahanduskriis, mis juba nii paljures riiges jaanud tõsiasjaks.

Ulgas see möödunud juure algul Rotshildi rahavõimu kokkuvõrjemisega Wiinis, tungis kiiresti Saksamaale ja mõnedesse teistesse West-Euroopa riikidesse ning omandas hoopis üldisema ja hädaohtlikuma kuju, paiskudes üle kogu maailma Inglismaale.

Ugus teistes maades, nii ka Inglismaal, oli riik mahutanud elatavõttesse liihiajaliste laenukena hülka raha. Uga sellest veel vähe. Inglismaa oma raha kõrvale woolas ka P.-Ameerika ning Prantsusmaa raha inglise pank, kust see juhiti liihiajaliste laenukena mööda kogu maailma laiali, eriti aga Saksamaale. Kogusummas arvatakse nõnda läbi Inglise Panga väljamoolanud olevat „väike“ summa — 880.000.000.000 krooni. Rahitsemata inglise rahavõlmas on see mitte juust kohutav summa, sest inglise pikaajalised laenud on mitu-mitu korda suuremad.

Kuid ometi see liihiajaliste laenukena mahutatud raha jõi Inglismaale taastuliks. Seni kui võlausaldajatel ei puudunud usaldus Inglismaale, oli asi korras ja inglise nael loeti ikka alles seisvat rahjulindal alusel. Kuid niipea, kui löi kõikumine usaldus, hakkati kobe ka nõudma raha Inglismaalt tagasi. Juuril keskil tasusid inglise pangad vahvasti 320.000.000.000 krooni juuresse liihiajalisi võlgasid. Oma raha said esijoonel kätte prantsuse pangad, õjalt aga ka Ameerika. Inglismaa jättas ka hiljem võlgade tasumist. Uga kuuaks?! Ta ei jaa-

mid ju tõnuna tagasi neid summasid, mis oli ise liihiajaliste laenukena annud välja. Kuni veebruarini 1932. a. ei jäänud ta vastama kokkuleppe kohaselt näiteks Saksamaalt midagi kätte. Ja ometi on suur osa inglise raha paigutatud juust sellesse riiki.

Oluford muutus halvemaks veel pärast vahetuhtumisi inglise laenuvastikus. Raharingkondades jostitati inglise laenuvastiku määramisvõimustest, kõneldi isegi kodusõjast jne. Tagajärg: inglise krediidivõimetus langetas veel enam ja pea üldi summitud loobuma poolteks aastaks kullakatteid.

Teatavasti on Inglismaa neid riike, kes ajumefena rajas oma pangatähed kulla alusele. Juba 1844. aastast hakkid mähjeb seal jeadus — Beels Act — mille põhjal puhta kulla kate ei tohi langeda alla teatud kindlakäsmääratud normi. Hiljem järgnesid Inglismaale ka teised riigid. Kuna Inglismaa on maailma suurim kullaproduktent, siis võis ta paberiraha vastu väljaantavat kulla alati juure saada ja hoida kätte jeaduslikul kõrgusel. Minult kaks korda on loobutud kullalusest ja nimelt möödunud sajandi 50-tes aastates ranga majanduskriisi päevil. Sest jeadit on aga nael kogu aeg olnud kullaga kindlustatud — isegi ilmaõja ajal jõi ta, kuigi normiliseft, kulla alusele.

Müüdnne 6-ks kuuks kullaluseft loobumine tõi õfekohe kaasa Inglise naela kusti languse ning see jattub vahetpidamatuft kuni tänini.

Inglise naela langus mõjus rahavall kõikide maade peale. Kogu maailm jattus äremusse ja varsti näginegi, kuidas eriti Skandinaavia riigid, ühes arvatud Soomega, ei pidanud vastu ning loobusid samuti kullaluseft, arvades võtavad oma raha-

määrde langusele. See on seletatav asjaoluga, et neisje riikidesje oli mahutatud samuti liihiajaliste laenukena välisraha, mida niüid hafati tõmbama tagasi. Sellest oli tingitud neil sama kihtikus, mis Inglismaal ja nad heitlewad praegu raskustega, et mitte lasta kofuwarirjeda kogu oma majanduselu.

Kuidas on aga Gestiiga lugu?

Meil on seni puudetud hoida alles raha-kurfsi, kuigi see pole just kerge olnud.

Tõsi, meil ei ole liihiajalisi välisklaene, mida võidakse hõrraga tagasi tõmmata ja Gesti Banka asetada täbarashe seisulorda. Kuid meie häda seisab selles, et meie krooni kindlustused olid mahutatud juuremalt jaolt inglise naeltesse. Niüid naela kurfi langusega sulab meie katterwara iseenesest kofku ja kui seda mitte ei täiendata, siis mõime kord jõuda selleni, et meie krooni kullaalus on kadunud. See loomulikult lööb kroonil jalad alt ning ta kurfs hakkab langema.

Töölislassi seisulohalt on aga rahaturfi langus juurimaals õnnetusjeks. Oleme warem oma, aga ka jassa, mene ja teiste maade kogemustest näinud, et rahaturfi langusega käib kaajas rahwa üldine waelemine. Kõigepealt kaotawad need, kel kogutud mõningadki summad tagawaraks, olgu need siis kodu's kohoris või pangas hoüul — kui langeb kurfs, langeb kogutud raha wäärtus. Tehesks, ja seda näeme praegugi Soome, Rootsi, Norra j. m., rahawäärtuse langusega hakkawad kobe tõusma kõiide ainete hinnad, algab kaupmeeste ning igahugu spetsulantide kõiuse aeg laialiste rahwahullade kullul. Ja kuigi rahawäärtuse langusega hakkawad tasapisi tõusma palgad, furrutib nende tõus fiiiski palju aeglasemalt elukalliduse tõusust. Rahaturfi langus on jeks abinõuks, mis hõrraga lööb palgad alla kõiide kuhje ja tööaladel, ilma et keegi jaoks midagi sinna parata. See juurendab waeust ja wilestust.

Dollmandaks toõks rahawäärtuse langus täieliku segaduse riigi — kui ka rahwamajandusse. Poletks mõimalik saada kofku mringiluguseid eelarwede, sest keegi ei tea milliseks kujunewad hinnad juba wulu või paari pärafi. See aga hallmaks weel enam majanduslikku elu ning paiskaks kõi kagamini.

Minu tehesed, kes sellest mõidakfid on, nagit warem tähendatud, hangeldajad, spetsulandid ja eriti need, kes mõtnuud pankadest fuuri summe laenuks. Mida enam langeb rahawäärtus, seda enam kustub nende wõlg. Wõlilus peab maksma kinni nende laenuid.

Sellepärafi näemegi praegu meil liihumas just kõige juuremaid wõlgadetegijaid walitjusaasutistes nõidniisega, lastagu krooni kurfs alla. Ei nad küsi, mis saab edasi, ei nad anna aru endale selles, et meie ei saa rikka Inglismaa või Rootsi eeskujul oma talhniise järgi lasta kurfsi piikut langeda (kuigi ka neil see raske, nagu tõendawad siindmused seal), waid kui meil kroon hakkab kukkuma, siis ei tea keegi, kus ta kord peatuma jääb. Minnes sellele rahandusliku awantüürismi teele, peame arwestama juba kõi inflatsioon kofedusi, mis meid ees mõiwad oodata.

Sellepärafi peatwad ametiühinglased täies ulatuses toetama kõi neid abinõusid, mis wõetakse tarwitusele krooni kurfi hoidmiseks, sest krooni hoides, hoüame wõhemalt järju palgalanguse eest neidki töölisi, kel weel teenistus olemas. Ja see on õnneti üks tähtsamaid ametiühinglasi ulesandeid.

Millised abinõud on kurfishoidmiseks tarwilikud?

Tähendajame, et meie katterwara ei tohi langeda alla seaduses ettenähtud normi — 40 protf. Saks on waja kõigepealt ärakhoida väliswaluuta asjatut wõljarwõulu. — Kuidas seda teha?

Kuna Gesti peab paratamatult wedama jisse aineid, mida tal omal pole ja milleka ka läbi ei saa, nagu fool, sulhtur, raud, petwooleum jne. siis väliswaluuta kulutamine on paratamatu. Kuid väliswaluuta saamiseksi peab Gesti wedama ise wõlja oma faadusi. Mis oleks siis loomulikum, kui wastastituse kofkuleppe alusel meil õstetaks seal riigist rahwale tarwilikke aineid, kes ostab meie faaduseid. Seesugust kaubatwetusit ei tunnusta aga erakaupmeeskond. Seni nägime kuidas weeti jisse neist riikidest, kes meilt pea midagi ei õstnuud, sest erakaupmees õstis seal, kus talle pakuti paremaid kreediditingsi. Niüid on maksma pandud väliskaubanduse hõrralbamise seadus, mis hakkab juba ka tagajärgi andma ning rida riike on walmis astuma Gestiiga meie foolwitawas juunas kaubatwetuslikku wahetorda.

Et asjata ei raiskatsis väliswaluutat, jeks on pandud maksma hõrralbus, mille alusel mõidakse hoopis ära keelata mõnede rahwale mitte hädatarwilikkude ainete fiskewedu. Samuti on tõstetud hiffusaetillite ja „kõrgema festsõnna“ wajaduste rahuldamisjeks minewate kaupade tolle, mis annab wulu riigifasale aga ühiklasi piirab ka fiskewedu.

Viimasel ajal, kui veel maksis kaubanduslik vabadus, võidi panna tähele, et Gesti meeti küll wälja jaaduseid, aga wäliswaluuta oli wäga wäga tulema Gesti Banka. Eksportöörid jätsid selle lihtsalt oma käsitusse, wõi hakkasid arendama waluutaspetsialisiooni müstal börsil. See oli aga hädaohklik mäng, mis paratamatult wäherendas krooni katterwara. Müsugustele nähetale lõputegemiseks on pandud maksima waluutakontrolli seadus, mis annab võimaluse juendada eksportööre tooma wälisrahja Gesti Banka.

Käsitäes nende abinõudega krooni kurfi hoidmiseks on waja hoida ka riigi eelarwe tasakaalus. Selleski juunas on mõtetud käsitusele rida abinõusid, nagu kullude kofkuhoid kõrgemapalgaliste palgade kärpimise, ebapro-

duktsiimsete kullude kustutamise ja uute tuluallikate leidmise teel.

Muidugi need wäherdid juudawad awalda mõju üksnes siis kui neid järjefindlast tarwitatakse. Kuid meie teane, et tormijooks krooni kütutamiseks pole veel lõppenud. Wäsimatult käwad pankrottneisbrid ringi ja piinawad riigimõimule awaldaada surwet inflatsiooni kraanide awamiseks. Selles äärmiselt hädaohklikus olukorras peab kogu eesti ametiühinguline pere täies üksmeelses itkema oma kindla jõna ja see ei tohi olla midagi muud, kui — Gesti krooni tuleb hoida, tuleb tarwitada kõik võimalikud wäherdid katterwara säilitamiseks. Igakõrs kes teiwi mõtleb ja tegutseb, on töölisklassi waenlane, pankrottneisrite pime kõõriit.

Töölised, organiseeruge!

Wabaametiühinguline liikumine kutsub.

Töölisklassi keskele on laskunud ärewootus: midagi peab juhtuma! Müsugume peaks olema oodatud ühindumuste käik, jeda laiad töötawa rahwa hulgad selgelt ette ei kujuta. Doodetakse waid, et raskest olukorlast wäljajastawatwad iuhiskondlikud ühindumused ränkadele eluraskustele lõpu teeks. Praeguse elukorralduse wastu on sihitud küll töölisklassi enamiku müha, kuid alati ei ole see hingeline mühs juunatud dieti. Majandusliikudest raskustest tekkimud ebamäärane rahulolematuus liigub tihtigi kodanluse jõidumees, on tiibiks kodanluse tagurlistele loo-
sungite.

Töölisklassi mõitlusorganisatsioonid — ametiühingud peawad wiima ärewatesse hulladesse kindla klassiteadmuse ja selged loofungid töölisklassi tänapäewa ülesannetest. Töölisklassi ridadesse ebamääraste ettekujutuste asemele peab tekkima teadmus, et ühindumuste käik on töölisklassi juhitaw, kui iga proletaarlane juba tänapäewal astub ametiühinglaste ridadesse. Sga proletaarlane jeeläbi juurendab töölisklassi organisatsioonilt jõudu. Kui kapitalismi kriisist peaks wälja kaswama õpustawat mõitlusjed kodanluse ja proletariaadi wahel, siis peab mõitjaks poolteks — iuhiskondliku elu juhtijaks jääma proletariaat. Selle ajaloo-

lise ülesande teostamise ettevalmistuseks olgu rakendatud ametiühingute tänapäewa töö.

Kuid samal ajal ametiühingud on kohustatud mõitlust pidama proletariaadi tänapäewa eest. Kapitalismi kriisist ei tohi töölisklassi jotsiaalsete wilkuste õhwrisk langetada — kofku wartjeda füüsilistes ja waimlikes piinades. Et töölisklassi jõidunemine mitte hoime ei tuleks, jelleks ametiühingud tõstatwad kõrgese oma majandus- ja jotsiaalpoliitilised nõuded ja iuhiselt kogu töölisklassiga jättawat mõitlust nende teostamiseks.

Mühasti tulewiku õpustawat mõitluste ettevalmistamine kui ka tänapäewa jotsiaalsete nõuete teostamine tingib, et ametiühingute seljataba jelsaks aktiwiseeritud proletariaat. See asjaolu tuletagu meele kõitidelle Gestiwa Töölisklassiühingute Keskkõitiduga liitunud ametiühingurile, et tuleb tõsta mitmekordset tegevuse aktiwisust ja intensiivisust. Kogu töölisklassi tähelepanu peaks pöörduma wabaametiühinglaste ridadele. Wabaametiühingute kaudu langegu töölisklassi hooibid eluraskuste põhjustele ja wabaametiühingutega ajugu kogu töölisklass wäljapääju teid rajama praegustest eluraskustest.

Töölisanemate valimistest.

Parandused seaduse juure.

Käesoleva aasta 1. oktoobriist astus jõusse tööstusliitude kaitiste tööliskonna asutiste seadus või lihenodatult nimetatud töölisanemate seadus. Juba algul tekkis tööliste keskel seaduse vastu suur humi. Tööliste oma initsiatiivil waliti paljudes ettevõtetes oktoobri esimesel pooltel tööliskõnuloogud ja töölisanemad ära. Oktoobri teisel pooltel asusid walimisi korraldama tööinspektorid, kus tööliste eneste poolt ei algatatud walimisi. Praegu on veel rida mäiksemaid kaitisi kus walimised seijawatad ees tööinspektorite kui ka tööliste eneste initsiatiivil.

Walimiste läbiviimiseks on E. Töölisühingute Kesfliit igatepidi püüdnud kaasa aidata. Juba enne seaduse jõusseastumist asus E. Töölisühingute Kesfliit tegema wastawaid eeltoid. Tallinnas peeti rida endiste töölisanemate, kaitiste tööliste esindajate ja ametiühingute juhatuske ühiseid koosolekuid, kus mõlemi uue jootiaalseaduse — töölisanemate seaduse ja 8-tunnilise tööpäewa seaduse üle selgitust anti. Samuti anti juhiseid nende seaduste kasutamiseks. Wastawa ringkirjaga Kesfliidu juhatus tegi organisatsioonidele ülesandeks igalpool lanume astuda töölisanemate walimiste läbiviimiseks. Kesfliidu organisfaatori ja mitmete Kesfliidu juhatuske liitmete poolt juhiti töölisanemate walimisi Wirumaa põlewitwitööstustes ja Narwa kaitistes. Neis paikades oli töölisanemate walimiste läbiviimine suowitawate tulemustega seeläbi mitmeti raske, et jään puudusid aktiivsed töölisorganisatsioonid. Töölisanemate walimiste propogandat kasutati häädle tulemustega ära ka ametiühinguliseks organiseerimistööks.

Selleks et töölisanemate walimistel ei tuleks wormilisi sekkumisi ja oleks tergendatud seaduse normides orienteerumine, töötas Kesfliidu juhatus wälja protokollide ja muu asjaajamise materjali wormulaare ja need leidsid tööliste poolt rohket kasutamist. Samuti anti juhitudööre töölisajajanduse kaudu, kuidas teostada töölisanemate walimisi.

Juba seaduse bekkimiseft päälse selgus, et töölisanemate walimisi takistab ettevõtjate ühisfront. Töösturite ringkonnad on beirunud rumalat agitatsioonid töölisanemate seaduse wastu ja rida ettepanekteid on mõtnud karwi-

tujelle töölisanemate walimise takistamiseks kõik võimalikud mõtted. Sellel ajal on awalikuks tulnud hull nähteid, mis selgelt tõendawad, et töölistel ei maksa oodata ettevõtjailt algeliseft solitudust. Neid nähteid on töölisajajanduses üksikasjaliselt käsitatud ja töölised on oma koosolekuil need üksmeelseft hullu mõistnud.

Selleks et seaduses etteulmud puudusi kõrvaldada ja töölisanemate tegemust suurema kaitse alla seada, ehtas E. Töölisühingute Kesfliidu juhatus juba 6. novembril hariduse- ja jootiaalmniste seaduse täiendamiseks järgnuseft ettepanekuid:

§ 1. Tuleks täiendada nii, et tööliskonna asutised asutatakse kõigis tööstuslikes kaitistes, mis on asutatud vähemalt üheks kuuks ja kus on vähemalt 10 töölist.

§ 1. p. 4. Tuleks täiendada nii, et „Tööstusliitude kaitiste tööliskonna asutiste seaduse“ alla kaitse raudteed. Raudteede tööliskonna asutiste walimise ühema korralduse määrused annab teedeminister kokkuleppel hariduse ja jootiaalmnistejtriga.

§ 2. Tuleks täiendada uue lõikega seliselt, et ühe ring jaama tööandja mitmed mitmesühilised kaitised, kui neis on vähem kui 10 töölist loetakse tööliskonna asutiste walimiste puhul üheks kaitiseks, kui nad asuwad ühe ning jaama linna, alewi või walla piires.

§ 3. Tuleks selgelt ära märkida, kas seadus võimaldab ametnikel oja wotta tööliskonna asutiste walimistest.

§ 38. Tuleks täiendada seliselt, et kaitises, kus on 10—24 töölist, saab töölisanem ametis olemise ajal eritafuks 6 tunni tawu nädalas.

§ 39. p. 5. Tööliskõnuloogu liitmete ja töölisanemate wõlutused lõpetawd: kaitise asutise seijaku puhul, kui seijak kestab vähemalt 10 l m k u u d.

§ 44. Tuleb fiske wotta tähtaeg, mille jooksul tööandja on kohustatud kokku kutsuma üldkoogu koosoleku 1/10 kaitise töölise kirjaltiku nõudel.

1/10 tööliste nõudel kokkukutsutud koosoleku päewakorralts peab jääma nõudes märgitud päewakord.

Töölise üldkogu koosseisuid võib tarbe-
korral pidada väljaspool tööandja ruume.

§ 55. Tuleks laiendada töölisnõukogu
liikmete, töölismanema asetäitjate ja wali-
miskomisjoni liikmete peale. See § tuleks
viia tervena teise oja § 51-9 karistuse alla.

§ 56. Tuleks muuta selliselt, et töölis-
nõukogu liikne, töölisnõukogu liikne ase-
täitja, valimisteks ülesse seatud töölisnõu-
koguliikmete ja nende asetäitjate kandidaatide
töölepingu murdmiseks on vaja töölisnõu-
kogu eelluba, sel juhul kui töölisnõukogu ei
ole veel valitud on töölisnõukogu liigete ja
nende asetäitjate kandidaatide töölepingu
murdmiseks vaja üldkogu eelluba. Samuti
ei tohi tööandja murda ilma üldkogu eellu-
bata valimiskomisjoni liikne töölepingut.

Üldkogu eelluba on tarvis töölismanema,
töölismanema asetäitja ja nende kandidaatide
töölepingu murdmiseks.

See § tuleks viia teise oja § 51¹⁹ karis-
tuse alla.

§§ 59 ja 60 tuleks viia teise oja § 51¹⁸
karistuse alla.

Peale eeltoodud täienduste ja muudatus-
te tuleks võtta juurde uus §, mille järele
oleks võimalus neis kätistes, kus töötab
kuni 100 töölisi ja kui neist on üldkogu koos-

olekule kokku tulnud vähemalt $\frac{1}{4}$, siis võib
jellel üldkogu koosseisul töölismanema wali-
misi otsetohe kinniselt läbi viia.

Kuuldavasti esitatahjei riigikogule ette-
panet seaduse täiendamiseks, millises Replik-
liidu parandusettepanekud ettenähtud.

Selle on aga see, et seadust võib maafi-
maalselt kasutada vaid siis, kui töölismane-
mad oma illesandeid ja nende teostamise
tehnikat hästi tunnevad. On hinnitatud
vastavate asjatundjate poolt, et iga töölis-
manem peab olema töökaitse advokaat, kui
ta tahab oma illesanne teorgusel piifida.
Töölismanemate instrueerimiseks algab Tal-
linnas jaanuarikuu algul Replikliidu korraldu-
sel töölismanemate kurjus, kus selgitust
antakse tarviliste sotsiaalpolitiliste, tööõigus-
likkude ja muude töölismanemate tegemuse
puutuvate kirjumuste üle. Selliseid kurjusi
kavatseb Replikit korraldada väljaspool Tal-
linnaiki.

Selle kuu lõpul behaffe tööinspektioonis
töölismanemate valimiste tulemusbest kol-
kuvõte ja järgmises „Töölise Hääle“ num-
bris avaldatahje valitud manemate nimekri
iites muude andmetega, mis selgitavad wa-
limiste käiku.

Ametiühingud ja tööpuudus.

L. Metslang.

Käesoleval ajal õpitud ametiühingute
vasteks kirjumuseks tööpuuduse lahendamise.
Õigil mail wabaametiühingud on tõstnud
tööpuuduse probleemi esikohale igapäewases
mõistluses. Käesoleval sügisel peeti terve
rida Vääne-Euroopa wabaametiühingute kon-
gressie ja kõik eranditult olid aktiivset tege-
muses abinõude otsimiseega: mida peab orga-
niseeritud proletariaat käesoleval ajal ette
võtma tööpuuduse illetamiseks.

Tööpuudus kapitalistlikus iihiskonnas ei
ole mitte esmakordne nähtus. Teatud oja
proletaarlast on olnud alati eemal walnis-
tusest, on seisnud töölise referentis, mille abil
kapitaliim piilidid suruda alla tööolusid ja
tööpalku töölolewatel töölistel. Töölise re-
ferent oli iga filmapilil walnis astuma töö-
käiku madalamal palgaga ja halwemate töö-
tingimustega. Majanduslilkude kriiside ajal
oli töölise referent — töötute hull, suurem
kui majanduseku wõõru ajal, kui walnistati
ja müüdi rohkem kaupaid.

Kuna käesolew kapitalismi kriis ja sellest
tingitud tööpuudus on mõtnud mitmekord-
selt laiemal ulatusel, kui kunagi warem ja et
kriis on iihel ja jamal ajal iihiskondliku tau-
dina puremas niihästi tööstust, põllumajand-
ust, kaubandust ja rahandust, kõike neid
aluseid, millele koetub kapitalismi jüstee-
n, siis on sotsialistlikud majandusklassed piistita-
nud seisukoha, et praegune kriis õsitud kapi-
talismi pankrotiks. Siemiseid wõistlud ka-
pitalismi iihemuses on kaswanud niikõrd
suureks, et kapitaliim ei surda enese alla-
hoidmisega enam illetada neid wõistlusid.

Wabaametiühingud tööpuuduse probleemi
käsitledes on teinud seda iihenduses kapi-
talismi kriisiga. Tööpuudus on esile kerkinud
kapitalismi laostumiseest. Seepärast olihor-
rast on wälja kaswanud ametiühingute seis-
koht: tööpuuduse põhjalil kaotamine tähen-
dab lõpu tegemist praegusele anarhilinele
walmistusjüsteeunile. Siis ongi wabaameti-
ühingud rahwuswahelises ulatuses illesse

seadnud nõude: anarhiliiselt majandamiselt plaanmajanduse juure. See loopung ei ole teostatav täiel määral ühhiu riigi ulatuses sifepoliitiliste abinõudega, vaid see on rahvusvahelisel teostatav. Tingitud sellest, on selle nõude eest mõtlusle astunud kõigi maade wabaametiihingud koos sotsialistlikkude parteidega.

Plaanmajanduse juure asumine tähendab walmistussabindude waltitsemise ja omandusõiguse muutust.

Walmistussaparaadi riigistamine võimaldaks töölisklassile juhtumist tööprotsessis ja majanduselus üldise. Kaupade walmistamine teostub kawatundlalt ja otstarbekohasemalt. Selline ümberujundamine koob põhjalikku mandatusi tööjõu kasutamise ja tööjotusle.

Kuid plaanmajanduse teostamine ei ole ilhe päewa küsimus. See ei teostu täna-hommne, vaid plaanmajanduse asetamine ühiskondlikku ellu nõuab teatud arenemiskäiku. Tulles arwesse wotta, et maailm ei ole praegu ega lähemasti tulewikus ainult organiseeritud töölisklassi päralt. Töölisklassil ei ole mitte wabad käed põhjendatud ja arengumomendiga kooskõlas olwate nõuete teostamises, vaid klassiwaenlane kodanlus awaldab töölisklassi nõudele suurt wastupanu. Teatud olukorras piirduw organiseeritud tööliskond waid kodanluse päälkungi tagasilöömisega ja jenniste positiwiorride hoidmisega.

Kuid majanduslikus kriisis tööpuudust kannataw proletariaat wajab abi käesolewal ajal, — töölisklass ei wõi teel plaanmajanduse juure wälja suuta, wõi närbuda küllistikesse ja waimsetesse piinadesse. Seepärast on wajalik töötute proletariaatlaste huwides jenne astuda praeguse kriisi piirides.

Ametiühingud on esitanud selleks konkreetseid tänapäewa nõudeid. Olukorras ja radikaalsemaks wabandiks osutub töwaja liihendamine. Ametiühingute rahvuswahelises töwaja normis on piisitatud 40-tunniline töwädal ilma palga alandamiseta. Töwaja liihendamise läbi jaotatakse ollemasolewad töwõimalused suuremale arwule töolistele.

Esimehena on asunud 40-tunnilist töwädalat teostama Wihelhi sotsialistlik töwõmistter ametiühingute ettepanekul. Selndu järelle on 40-tunniline töwädal mõeldud maksma panma: tööstuses, kaubanduses ja põlunduses.

Edasi sotsiaalpolitika põhjalik teostamine wõhendam tööpuudust ja terhest külljst

abistab pidevalt tööpuuduse all kannatawaid töölisi. Kui on tekkimud arwamisi, et sotsiaalpolitika, eeskätt sotsiaalfindlustuste põhjalik läbimimine jüwendab kriisi, siis on see ekslik arwamine ja asjatundjate poolt põhjalikult mitmekülgsete andmetega ümber liikatud. Rahvuswahelise tööbiuroo analüüsib töestawad, et kriisi päewil on aktiivne sotsiaalpolitika erilist õigustatud.

Wõib tekkida küsimus, mil wiisil sotsiaalfindlustuse teostamine suurendab töwõimalust töötule. See on ju kõi, et sotsiaalpolitilised korraldused otsekohe ei suurenda walmistust, nagu seda ei tee töwaja liihendaminegi, kuid niihästi töwaja liihendamise kuita sotsiaalfindlustused, suurendawad töölisklassi ostujõudu, see asjolu aga juba koob suurema kaupade nõudmise.

Wanaduse-, imwaltiuduse-, leskede- ja waestelaste-findlustus annaks töwõnetule inimestele pidewad seaduslikud toetused, ka see findlustus tootks tööprotsessist wälja huult wamu, töwõwaliide, lapsi ja lasterohkeid leski, mille läbi töwõnneljemad töölised töole pääseks. Praegu on olukord selline, et Geni tekstiilmabrikud näiteks on täis wanu 50—65-aastaseid töölisi, kellel jõud hakkab raugema töö juures. Nad peawad olema wabrikus jennini, kuni nad jäält saatusle hoolle wifatakse. Siis tulewad nad linnade töwõwõidesse, kus enamikus jattuwad n. n. 3. kategooriasse. Seega pole lootust pääseda hädaabitöödele. Ja on selge, et nad ju enam töwõwõlised ei ole. Neil on ainult sissetuleku allikaks hoolteandelised juhulikud toetused, juhulik mõnepäewane töö, wõi kerjamine. Seega peab ühiskond neid itkagi kindagi wiisi toetama. On loomulik, et wastawa seaduse kaudu wnanade, imwaltiudide, waestelaste ja leskede toetamine on õiglasem ja otstarbekohasem.

Lähtuaks sotsiaalpolitilises abinõus tööpuuduse wastu mõitsemisel tuleb lugeda üldist riiklikku tööpuuduse wastu findlustust. Selle findlustuse kaudu ei jattu tööprotsessist wäljalangemud töoline otsekohe nälja kätte. Toetuse saamise ajal wõib töoline otstida uut tööd ja ei ole sunnitud minema töole igasugustel tingimustel, keiste töolistel pallu alla jurma.

Meil on jona wõetud küsimuse ille — kumba findlustuse wiisi peab nõudma organiseeritud tööliskond: Geni jüstseemi wõi üldist riiklikku funduslikku findlustust. Geni jüstseemi alusel teostuks tööpuuduse wastu findlustus ametiühingute kaudu, piirduks pää-

mitfelt ametiühingute liigete kindlustamistega; riik ja omavalitsus maksid oma osa ametiühingute toetustele juure.

Genti jüstseemi alusel on tööpuuduse vastu kindlustus teostatud praegu järgmistes riikides:

1. Belgias	628.000	töölisi
2. Daanis	288.000	"
3. Soomes	69.000	"
4. Prantsuses	200.000	"
5. Norras	43.000	"
6. Hollandis	388.000	"
7. Šveitsis (14 kant.)	165.000	"
8. Ühehhis	1.129.000	"
Kokku 2.910.000		töölisi

Igal pool ei ole wabatahtlik kindlustus Genti jüstseemi alusel teostatud ametiühingute juures, waid mõnel pool on see haigekassjade, omavalitsuste, isegi kindlustusseltside juures.

Riiklik funduslik tööpuuduse vastu kindlustus on praegu makses:

1. Saaksamaal	17.000.000	töölisi
2. Luksaalias	137.000	"
3. Austraalias	1.200.000	"
4. Bulgaarias	287.000	"
5. Suur-Britis	12.400.000	"
6. Sipi mabarriigis	284.000	"
7. Itaalias	4.500.000	"
8. Poolas	1.033.000	"
9. Šveitsis (9 kant.)	150.000	"
Kokku 35.639.000		töölisi

Seega on kogu maailmas üldise riikliku kindlustuse kaudu töölisi tööpuuduse vastu kindlustatud 12 korda enam kui Genti jüstseemilise wabatahtliku kindlustuse kaudu. Ja kui lähemalt waadelda neid maid, kus ametiühingute kaudu Genti jüstseemi alusel on sisse seatud kindlustus tööpuuduse vastu, siis on need peamiselt riigid, kus ametiühinguline liikumine on wana ja kõigiti wälja arenenud. Praeguse kindlustuse ulatuse on Belgia, Daani, Hollandi, Norra j. t. ametiühingud kätte wõtnud samamoodi.

Sart-järgult ajetus Genti jüstseemiline kindlustus tööpuuduse vastu ametiühingute tegevusse. Ja loomulikult kui järevalt asu-

tais Genti jüstseemi juurest riikliku kindlustuse jüstseemi juure, siis tooks selline pöowe ametiühingutele juuri raskusi. Kioffis ära nagu osa tegemist, wäheneks sibe hullkadedega, kuni mõne teise tegevusalaga taotus taja tehtaiks. Need ametiühingud, kes kasutawad Genti jüstseemi, ei ole kunagi eitanud üldise riikliku kindlustuse paremust, sest see haarab rohkeid töölisi enese alla.

Need ametiühingud aga, kus on olnud tööpuuduse vastu ainult sifemine ametiühinguline toetuskaasjade jüstseem, on nõudnud üldist riikliku kindlustust. Tugewad saksa ja inglise wabaametiühingud on läbi wõtnud riikliku kindlustuse. Rootsi ametiühingud on tugewamaid termes maailmas, kus kuni 100% töölisi on organiseeritud. Siiski wiimasel Rootsi ametiühingute liidu kongressil otustati nõuda funduslikku riiklikku tööpuuduse vastu kindlustust. Rootsi ametiühinguis on praegu olemas sifemised toetuskaasjad töötute liikmete abistamiseks.

Urundad näitawad, et neisgi mais, kus on sisse seatud riiklik tööpuuduse vastu kindlustus, on weel tugewad ametiühingute toetuskaasjad töötate liikmetele isikoteise maksimiseks.

Kui jälgida tööpuuduse vastu kindlustuse arengut, siis enamikus tööstusriigis on warakult wõetud ametiühingute poolt suund üldise riikliku kindlustuse poole. Wabatahtliku ametiühingulise kindlustuse juurest üldise, kõiki palgatöölisi haarawa, fundusliku riikliku kindlustuse juure. See põhimõte piisib wabaametiühingulises liikumises sotsiaal-kindlustuse kaitluses tänapäewalgi.

Kui mõnel maal wabaametiühingud asuwad Genti jüstseemi tootamiseks, siis tuleb see sellest, et see on riigile wastuwoetatam, juuremaksid on hullga wäiksemad. Seepärast on ametiühingulise riigi poolt kergemini wastu tulnud. Kõikimad on aga, kui berge on ametiühingul praeguse raske kriisi puhul Genti jüstseemi alusel tööpuuduse vastu kindlustust ellu wia. See on seotud siiski ametiühinguid koormawate kuludega. Ja rahaliselt on praegu ametiühingud raskest olukorras.

Päällegi seisab Genti jüstseemi pahe selles, et kindlustuse alla langeb wäike osa töölisi ja ettewõtjad jääwad maksuwabaks. Praegusel raskel ajal on aga tähtis, et sotsiaalpolitiliste foodustuste osalises langeks enamik töölisi.

E. Töölise Haridusliit asub tööle.

Tegevus algab uuel aastal.

Meesoleva aasta kevadel registreeriti E. Tööliseühingute keskkliidu algatusel siise- ja lohtuminisbeeriumis Eesti Töölise Haridusliit, mille ülesandeks on arendada ja juhtida tööliskonna keskel kultuurilis-hariduslikku tegevust. Seesuguse organisatsiooni järele tundus meil suur tarve. Välismaadel, eeskätt Rootsis ja naabermaal Soomes on seesugused töölis-hariduslikud organisatsioonid tööliskultuurile toonud suurt kasu. Tööliskonna organisatsiooniline jõud muutub mitmekordseks tugevaks kui töölisklassi liikmed teadustatakse teaduse ja kultuuriväärtustega. Seeläbi rakendub teadus ikka rohkem ja rohkem tööliskultuurilise tegevustesse. Proletaarlaste muutuvad julgemaks ja teadlikumaks kodanlike vastu peetavas klassivõitluses kui nende käes on vahvaks teaduslikud kogemused ja argumendid.

E. Töölise Haridusliidu ajutise juhatuse kuni asemikidekogu koostubulekuni moodustajid põhikirjale alla kirjutanud organisatsioonid — E. Tööliseühingute keskkliit ja Tallinna Tööliseaator. Ajutine juhatuse pöördus üleskutsega töölise kultuuriliste, majanduslike ja ametiühinguliste ühikute keskkororganisatsioonide poole liikumise-astumise ettepanekuga. Eestimaa Tööliseühingute keskkliiduga liitunud organisatsioonid ongi juba keskkliidu laudu E. L. Haridusliidu liikmeks, — pääle jelle Tallinna Tööliseaator. Eesti Töölisliidu Liit astub hiljuti liikmeks, mitmeid organisatsioone as-

tub liikmeks lähemal ajal. Nii et jaanuaris või veebruaris, kui kokku tuleb Haridusliidu asemikide kogu, on Liidul tugev seljatagune.

Ajutine juhatuse on jõudnud koostada töökava põhialused, mille kohaselt võimaluse piires tegevusega peale hakatakse. Töökavas on ettenähtud:

- a) Õpperingide korraldamine liikumisele, mis seisavad kuidagi ühenduses jookslikumiga.
- b) Instrueerimiskursuste korraldamine õpperingide juhatajale.
- c) Ühikuloengute korraldamine.
- d) Lühema- või pikemaajaliste kursuste korraldamine.
- e) Õpperingide tööks ja muudeks ülesanneteks tarviliku eesti- ja muukeelse kirjanduse üle nimestiku valmistamine.
- f) Tarviliku kirjanduse hankimine.
- g) Õppetöö korraldamine kirjandusele laudu.

Edaspidi mõiks kõne alla tulla töölisklassi liikumisele ehk töölisklasside loomise liikumisele. Mõigul peab liit pöörduma wabatustliikumise tööjõududega, kuna hädawajalik oleks vähemalt üks allaline instrueerimisorganisatsioon.

Ei ole mingit kahtlust et E. Töölise Haridusliit muutub tööliskultuurilise lahutamatuks osaks ja meie töölisklassi harimiseks intensiivseks tööle asub.

Kolmkümmend aastat rahvuswahelist ametiühingulist liikumist.

Möödunud sügisel sai kolmkümmend aastat täis, kui hakati ajama esimene wagu sid rahvuswahelises ametiühingulises liikumises.

See oli 21. augustil 1901. a., kui Skandinaavia ametiühingute konverentsi puhul Rootsihaagis Belgia, Taani, Saksamaa, Soome, Inglise, Norra ja Rootsi ametiühingute esindajad pärast Karl Degien'i referaati panid ühise rahvuswahelise ametiühingulise organisatsiooni, millest hiljem kujunes välja Rahvuswaheline Ametiühingute Liit. Juba ennemalt, alates 1888. a. peale, oli hõrdumalt tehtud katseid luua rahvuswahelise sidet ühikute maade ametiühingute wahel.

Mõigi need katseid äpardusid, muutus rahvuswahelise ühinemise tarvidus järjest hädawajalikuks ja lõpuks loodigi wajaline organisatsioonile kuju.

Rahvuswaheline ametiühinguline organisatsioon seadis endale algusest peale ülesandeks luua tihedat sidet ühikute maade ametiühingute wahel. Ta hakkas wahetama teateid ja aruandeid ühikute maade ametiühingulise tegevusest, tegi kättesaadavaks tööliskonda puutuwaid seadusi, algatas ametiühingulise statistika loomist ja korraldas massastiku toetuste andmist tööwõitluse puhkudel. Ent eelsõjaaegsel ajajärgul Rahvus-

Umet. Viidu peatgevus piirdus jooksu roh-
kem vaid piiridega lähendada ja ühtlustada
mitmetehiselt arenenud organisatsioonide.

Soolimat püüdnud rahalistest võima-
lustest, tänu väsimatu tööle, juudeti juba
tolkorral luua rahvusvaheline organisat-
sioon, mis järjeft laiemaks paisus ja juba
oma häält tõstis.

Rahvusvaheliste suhete edaspidist arene-
mist kaitstes järjult maailmasõda. Karl
Legien, kes kol ajal oli rahvusvahelise ame-
tiühingulise organisatsiooni sekretär, püüdis
kõigi rahvaste liuste jatkata hädaaegaliste
sidemete pidamist. Selleks ajutati sõja ajal
Amsterdamisse harubüroo, kes hollandi ame-
tiühingute agaral kaastööl väga palju sel-
lets kaasa aitas, et peale sõda rahv. ametiüh.
organisatsioon võis jälle uue jõuga oma te-
gevust alata. See kui siis 1919. a. rahv.
ametiühingulise organisatsiooni uuesti loo-
mises astus kokku kongress, siis Rahv. Umet.
Viidu ajupöögiks ei valitud mitte ainult
Amsterdam, vaid ka sekretariaadi juhtiva-
tele kohikadele said need seltsinised, kes olid
võimunud hollandi ametiühingulistest liik-
mestest ja olid eriti vaeva näinud rahvus-
vaheliste sidemete jatkulepidamises, nagu
Fimmenn ja Dudgeest.

Uuesti ülesehitatud internatsionaalil tuli
võidelda väga suurte raskustega. Ta ees
seisid majanduslik kaos, rahalistelt ja moraal-
selt laostatud Euroopa ja rahuleping, mis
mõneski suhtes ei hoidnud taga võitluse kõr-
valdamist. Uus olukord ajetas Rahv. Umet.
Viidule hoopis suuremad ja laiemad
ülesanded, kui see oli enne sõda ja kui
see vastas tema tootorsõule jõule. Poliit-
tilise liikumise lõhenemise tõttu pidi ta en-
dale võtma ülesandeid, mis võeti oleksid ku-
lanud poliitilisele internatsionaalile. Rahv.
Umetiüh. Siit, kes marsti pärast Amsterdamis
ülesehitamise kongressi koondas 24 miljonit
liiget ja sellega liitunud maade kettikidud
olid omal maal saanud taga suuremat mõju-
võim, ei võinud enam piirduda endise kitsa
ülesannete alaga. Ta hakkas samme astu-
ma majanduslikust lahendamiseks, töötas
kaasa rahvusvahelises profiaalkindlustussea-
dusandluses, mõitles sõja ja reaktiiviooni vastu,
korraldas tähtsaid üritusi Euroopa ühhi-
kute riikide seisukorra kohta. Sästi läbitõo-
tatud sejuukoha võtmise ja püüdis Rah-
vastellidu kaudu mõjutada olukordade ku-
jundamist. Siinkohal olgu mainitud evakor-
raline ametiühingute kongress Londonis
1920. a., kus väljatõotati Euroopa majan-

duksliku ülesehituse kava, siis Rahv. Umet.
Viidu mõjuvõimuliste liitlaste konverentsile
1921. a. Londonis, tähtis Rahvastellidu
istung Cannes'is 1922. a. ja samal aastal
Genfis peetud majanduskonverents.

Juba esimestel aastatel omas Rahv.
Umet. Viidu tegevuses tähtsa koha rah-
vusvahelise abiaaktiiviooni teos-
tamine, nagu Ungari terrori boikoteerimine,
Viini ja Venemaa puudustkannatava elan-
nikkonna toetamine näljaaastatel, lastemoon-
veo takistamine Poola-Vene konfliktis pu-
hul jne.

Ufudes sejuukohal, et majanduslikumusi
on võimalik lähendada vaid rahvusvaheli-
ses seoses, püüdis ta lahkamatult leida neile
liikumisele lahendusi. Alles hiljuti, 1930. a.
Stockholmis peetud rahvusvahelisel kongres-
sil ta eitas juhtivad majandusliku ümberkor-
raldamiseks, n. n. „Majanduspoliitika juht-
nõõrid“. Neude juhtnõõride jatkuna oleks
„Võitluses maailmamajanduskriisi ja töö-
puuduse vastu“, kirju on loodatud 1930.
a. sügisel tööpuuduse arutamiseks Rahv.
Umet. Viidu ja Rahvusvahelise Sohtialistliku
Internatsionaali ühise komisjoni
poolt ülesseäetud nõudmised.

Rahvusvahelisel Umetiühingulisel Viidul
oli alguseft peale selge, et maailmamajandus
ei tervene enne, kui ei ole kindlustatud
rahu ja ei lähendata võid õigemini
ei kaotata hoopis kõiki riike koorma-
vaid relvastuskulud. Sellepä-
rast pidas ta püsivat ja järeljätmatut võit-
lust relvastamise vastu ja rahu heaks. Ta
nõudis vahetpidamata väevähendamise
konverentsi kokkukutsumist, kuni see näid
loppude lõpuks ongi ettenähtud 1932. a.

Peale otsekohtse võitluse sõja ja sõja-
hädaga vastu, on Rahv. Umet. Siit alati
olnud võitlusvõimulise, et tagasi suruda reaali-
siooni, mis ahwardab kehvast hävitada
rahu. Ta võitles fashismi vastu —
eriti Itaalias, — Poola tagurlike liikumise
vastu, mägivalatageude vastu Baalmanis,
nagu üldise iga takistuse vastu, mis sejab
ametiühingulise liikumise teel.

Selle kolmeümme aasta jooksul on rah-
vusvaheline ametiühinguline liikumine sa-
anud tunda nii head kui halba. Kuigi jms
Sachsenbach Rahv. Umet. Viidu 25-aastase
juubeli puhul mõis ütelda, et Rahv. Umet.
Siit mõib edaspidisele arenemisele vastu
maadada täie julgusega, siis jääb meil veel
väga palju teha. Esimestel järelsõja-aasta-
tel välhenes kõigis maades ametiühingute

Liikumete arv, mis ka Rahw. Amet. Liidu liikmete arvu wiis 24 miljoni pealt alla 13,8 miljoni. — Seda on tarwis jälle tagasi mõista. Samuti on waja laiendada ja liendada rahmuswahelisi sidemeid. Soolimata neist raskustest, mis eriti praegusel ajal on selle ulesande teostamise wastu, ei tarwitse Rahw. Amet. Liit oma 30-dal aastapäewal siiski kaotada julgust. Lootustäratamad tundemärgid lubawad ennustada õige kiiret tõusu niipea kui waiub masendaw kriis. Tulenawal aastal Rauged ja Saksid sõitew Rahw. Amet. Liidu delegatsioon loob kindlasti ligema kontakti Aasiaga ja arwatamasti ei ole ka enam kauget see päew, mil Ameerika ametiühingud liituvad Rahmuswahelise Ametiühingute Liiduga, et wabaametiühingulisel alusel ühisel jõul jatkata mõitlust.

Kui niiid Rahw. Amet. Liidu 30-aastast tegemist kolku mõtta, siis peab tunnustama jeda tähtsat tööd, mis ta teinud nii ühikute maade juhtes kui rahmuswahelisel. Tal on läinud korda panma maksmat rahmuswaheline mõte ja selles wenda ka kõige kaugemate maade organisatsioon.

Rahw. Amet. Liit päärtööjakaegseil faatustrasfeil filmapiiludel oli lahkamatult tööl maailmamajanduse, maailmapoliitika ja sotsiaalpoliitika arendamisel. Kuigi me ei hel-

lita uilearuseid lootusi ja teame, et rahmuswaheline ametiühinguline liikumine omab jõudu waid jeevärra, kui palju jeda sunnawad pakkuda ühikute maade ametiühingud, oleme siiski wendunud, et Rahw. Amet. Liit, kui kõigi ametiühingute kogumispunkt, jaab seisma edaspidigi oma ulesande kergusel.

Males 1. juulist on Rahw. Amet. Liidu asupais Saksamaal, suurejoonelisema sotsiaalse ja majandusliku mõitluse tulipunktis. Saksamaal, kes oma tehnilise arengu tõttu jannub majanduslikus arengus ehitohal, seisawad praegu wastamisi kaks mõitlast mastast: ühelpool tugewasti rellwastatud kapitalism — teiselpool mõitluses karastatud ja disipliniseeritud tööliskond. Pole jowimat pinda, kus Rahw. Amet. Liit mõitks jatkata oma 30-aastast tööd! Samal määral, kuidas filmapiilgu tõstised siindmused on raskendanud tööliskonna olukorda, samal määral on ka kaswanud Rahw. Amet. Liidu ulesanded ja wastutus. Rahw. Amet. Liit tunneb oma wastutusriikat kohustust maailma tööliskonna juhtes. Sa sellepärast olgu siinkohal weelkord kinnitatud, et ta pole ialgi kawatsemud taganeda oma kohustustest. Enam kui ialgi warem on tal raudset tahet kõigi abinõudega aidata oma programmi mõitlul

Ametiühinguline liikumine wälismaail.

Saksa ametiühingute Liit

pidas septembri algul Frankfurtis kongressi, millel päämine täheslepamu oli pöördud majanduskriisile ja 40-tunnilise tönädala teostamisele. Saksamaa erilisel raske majanduslik olukord ja tagurlaste aktsioon poliitilisele demokraatiale nõuab saksa wabaametiühinguid kiire organisatsioonilisi pingutusi. Majanduslik kriis hõõrustab ettemõtjate abiaati töölilste pallkadele ja tööoludele. Ametiühingute wastupanu ettemõtjate ühisfrondille on olnud wiisa.

Majanduslikud raskused on toonud töötamate huultade meeleolusse anarhilise aremise ja see asiolu on hõõrustanud fashjilikkude riigipöörjate-nadside tegemist. Ametiühinguid on tulnud walmel seissta, et ei purustataks kättemõidetud poliitilist demokraatiat

— jeda platforni, millel töölisliikumine mõib teostada omi ulesandeid.

Riikl meel ametiühinguid on tulnud mõitlust pidada riigimõimuga. Saksas töölisklass on kätte mõitnud laialatusliku sotsiaalkindlustuse ja töökaitse jüstemi. Riigimõim on niid aga asunud niibasti sotsiaalkindlustusi kui ka töökaitset piirama ja karpima. Saksa wabaametiühingud on riigimõimu päältehungile aktiivselte kogu töölisklassi toetusel wastu astunud.

Raswaw tööpuudus loomulikult ei joodusta ametiühingulist tööd ja sotsiaalpoliitilist mõitlust, kuid aruanded tõestawad, et saksa wabaametiühingud on liikmete arvu hõidnud stabiilsena. 1930. aasta lõpul oli Saksa Ametiühingute Liidul 4.700.000 liiget.

Liit on asunud aktiivset mõitluse 40-tunnilise tönädala eest.

Saksa Üldine Teenijate Liit (A. F. U. Bund)

on wabaametiihinguline organisatsioon 477.300 liikmega. Koosneb peamiselt äri- ja kontoriteenijast, kuid ka riigi- ja omavalitsuse-teenijast. Teotseb käsitäes Saksa Ametiühingute Liiduga ja kuulub Rahvusvahelise Ametiühingute Liitu. Oktoobri algul Veipzigis peetud kongressil otsustati nõuda iihiselt teiste wabaametiihinguga 40-tunnilise töönädala maksmapanekut. Samuti koos kõigi palgateenijate wabaametiihinguliste organisatsioonidega jatkata võitlust jotsiaal- ja majanduspoliitika ning töökaitske eest. Kongressil esines põhjaliku ettekanadega R. Silberding: „Ühiskondlik mõim ja maailma majandus“, milles muruhas öeldud: „Käesolew ajajärg seisab kapitalismi ja jotsialismi wahel. Tootmisjõudude areng on toonud segaduse kapitalismi.“ Ühiskonna ülesandeks on uuele ajajärgule teetafandamine. Selles jotsiaalses ja majanduslikus protsessis, mis tarwilik on jotsialismi teostamiseks, on wabaametiihinguil ajalooliseks ülesandeks seista jotsialismi teostajate eelwäes.

Uustria Ametiühingute Liit

pidas kongressi septembrikuul. Siingi ametiihingud on asunud otsustawalt võitlusse majandusliikide raskuste kõrvaldamiseks. Kongress seadis ülesse nõude, et olemasolewate töömõimaluste jaotamiseks tuleb maksima panna 40-tunniline töönädal, töowahetalituse reform ja mitmekohapidamise kaotamist. Maksmapandud jotsiaalhindlustusi tuleb täiendada.

Oktoobri keskel wabaametiihingud ühes jotsiaaliliitu parteiga esitasid parlamendile konkreetse plaarimajanduse programmi, mille järele eelkõige kõik majandusalad ja kogu walmistus tuleb wõtta riikliku kontrolli alla ja kawatsewale juhtimisele, kusjuures tuleb lõpetada olukord, mis walitseb praegu, et teffimud raskuste teraw ots on pöördud töölistklassi vastu. Riikliku kapitalismi teostamisega käsitäes peab algama töölistklassi oshawõtul jotsialiseerimine.

Selgitustöös töölistklassi keskel Uustria wabaametiihingud ja jotsiaaliliit partei rõhutanud pidewalt, et töölistklass peab koftu wõtma oma organisatsioonide kaudu kõik klassijõud otsustawaks päaletungiks, et ainult organisatsiooniline aktiivsus wiib töölistklassi ühiskondliku mõimuga juure.

Prantsuse Ametiühingute Liit

pidas oma kongressi januti septembris Pariisis. Kongressil oli arutusel kõike ametiihinguliste woolude iihlustamise küsimus. Selle küsimuse olid algatanud kommunistlikud wandejelslikku iseloomuga ametiihingud. Ametiühinguliste keskororganisatsioonide wahelisel nõupidamisel wabaametiihingute esindajad hiikafid tagasi kommunistide ettepanekuid, et liidumise huwides wabaametiihingud lähendaks omi seisukohti kommunistide seisukohtadele, waid deklareerisid, et wabaametiihingud ei lähenda parteipoliitilistesse eksperimentideks oma taktikat ühegi parteitaktikale ja wabaametiihingute ühised on awatud ametiihinguliseks tööks ja töölistklassi üldiste huwide kaitsmiseks igale kommunistlikule töölijele. Kongress 4678 häällega 432 wastu kiitis selle seisukohta õigeeks.

Teiseks olulisemaks arutusaineks olid kongressil jotsiaalpoliitilised küsimused. Nõuti üldist tööpuuduse wastu kindlustust, 40-tunnilist töönädalat, oshawõttu töoinspektioonist ametiihingute esindajail. Otsustati kätma panna töölistliikool. Sellaks, et ametiihingulisi ülesandeid paremini teostada, otsustas kongress tõsta tunduwalt liikmemaksu.

Üldiselt mõib märkida, et töölistliikumine Prantsusmaal on tunduwalt tervenenud, kodanliked kui ka mitnepalgelised kommunistlik-amarhistlikud tendentsid jääwad töölistklassi organisatsioonilistes awaldustes järjest nõrgemaks.

Briti Ametiühingute Liit

pidas omagi kongressi septembrikuul. Waatamata juurele töötute arwule on ametiihingud üldiselt jäänud endise liikmete arwu juure. 1930. a. jooksul on juure tulnud 100.000 uut liiget.

Päamisels käsitlusalaaks olid tööpuuduse ja majanduspoliitika küsimused. Kodanlus oli lendu laffanud demagoogilise fraasi, et ametiihingud olerwat pääsüüdlased tööpuuduse kindlustuse raskustes. Inglije ametiihingud oshawit teostamad riiklikku tööpuuduse kindlustust ja kodanluseel ongi teffimud naeruwäärt mõbe, et ametiihingud laiutawad tööpuuduse kindlustuse teostamisel. Kongressil tehti kindlaks, et jellistel wäidemel ei ole mingit wäärtust. Kongress seadis ülesse nõude, et tööpuuduse kindlustuse heaks tuleb seada sisse suurte sissetulekute ja waranduste erimafitud. Otsustati afuda 40-tunnilise töönädala teostamisele, et seeläbi mõi-

malldada töökäitu pääju juurele hulgate töö-
tuile.

Kongress võttis vastu plaanmajanduse
programmi, milles erijoones nõutakse raske-
tööstuse (jõetööstus, metallitööstus jne.)
riigistamist ja jootfialiseerimist.

Ingliise töölislitiumises on suuri segadusi
jümmitanud töölisparteilaste Macdonaldi ja
Snowdeni j. t. siirdumine kodanluse ühis-
klassi ridade puhastamine kodanlikest elementidist on Ingliise töölislitiumisele ainult ka-
futs, sest rahvuskliku teadusega Macdo-
naldid j. t. tahtsid tööliskonna teratvat
võitlust kodanluse vastu ja ei kasutanud riigimõnmu juuresolekut otustatavateks majandus-
duspoliitilisteks sammudeks.

Rootsi Ametiühingute Siit

pidas oma kongressi augustikuuil Stokhol-
mis, millest võttis osa E. Töölisühingute
Reffliidu esindajana juks S. Martinson.
Rootsi ametiühingud on ofutanud tugevat
organiseerimist kasvu. 1926. a. peale on
juure tulnud 179.000 uut liiget. Augusti-
kuul oli ametiühingus 564.000 liiget. Rootsi
ametiühinguis on praegu rohkeid liitmeid
kui valmistuses proletariaati, see tuleb sel-
lest, et ametiühinguisse on tõmmatud väike-
kodanlike tulunduslikke lihte. Kongressil
oli tähtsaks küsimuseks organisatsiooniline
probleem: kas organiseerida ametiühinguid
tööstusharude või kutsealade järele. Otustati
kiiski piitada kutsealade viisi organiseeri-
misel, sest praeguste kutsealade järele orga-
niseeritud ametiühingute ümberujundamine
on teatud suurte raskustega.

Samuti otustati nõuda 44-tunnilise töö-
nädala teostamist, kusjuures ametiühingud
peavad malmel olema, et seeläbi ei tuleks
palkade alandamist.

Kongress otustas nõuda üldist fundus-
likku riiklikku tööpuuduse vastu kindlustust,
kuna ettepanek tööpuuduse vastu kindlustust
teostada Genti süsteemi alusel, j. o. ameti-
ühingute kaudu vähemusse jäi. Praegu on
Rootsi ametiühinguis murde toetuskaasfide
kõrval olemas tööpuuduse kaasjad.

Schweitsi Ametiühingute Siit

on tõstnud oma ühiskõllete arvau aasta joot-
sul 7390 liitme mõrra. Praegu on waba-
ametiühinguis liitmeid 194.041. Käesolema
aasta teisel poolil oli ametiühinguis käsil aktiivne
jootfialpoliitiline mõitlus. Juba pite-
mat aega nõudsid ametiühingud üldist wa-
naduse-, invaliiduse-, lastede- ja waeste-
laste-kindlustust. Käesolema aasta 5./6. det-
sembriil see küsimus viidud rahvahääl-
tusele, selle kindlustuse jootseadmisega oleks
pistikste abirahadega kindlustatud huiik wanu,
invaliide, lasti ja wafeidlappi, kuid kodan-
luse wastuagitafiooni tõttu lukkus see algata-
tus rahvahäälteusel läbi. Schweitsi waba-
ametiühingud teotsewad tihedas koostöös
töölissharidusliiduga, kes korraldab ameti-
ühinguite wajakajit kultuurelgiitustööd.

Hollandi ametiühingute Siit

on kaswanud 1927. a. kuni 1931. a. 200.000
pääkt 300.000 liitmeni, kusjuures kõrdekor-
ralt hakkab ametiühinguisse rohkeid tullema
naiskliitmeid.

Sisemaisetest ametiühingutest.

Tallinna Maalritööliliste ametiühingu tegewusest.

Ühingu juurekasw 50%.

Tallinna Maalritööliliste Ametiühing ka-
jutas maikuuil organiseerimisküsimama, mille
puhul lewitati wastawat lendelehte ja korral-
dati organiseerimiskõõssolek, mis ka teata-
waid tullemaisi andis, sest ühingu liitete arw
on suurenenud k. a. 50% mõrra. Uute joot-
fialiseadustega tutvumemiseks on korralda-
tud oma liitetele koõsolek. Uuesti meistrite,
õppinud tööliste ja tööstusõpilaste seadusest
loodetakse tuntamat tuge tullemõitmus. Ühingu

asutaja liitme T. Wiidemann 60-aastase
jümmripäewa puhul korraldas ühing koõswii-
bimise õmis ruumes austuueks ja tänuiks asu-
taja kawaaegse energilise ja wäsimatu tege-
wuse eest. Ühingu tähtsamaks kawastuseks
on töötaoleku ja õmnetujuhtumiste wasta
kindlustamise kaassa asutamine ja wäga soo-
wikaw on, et kõik töötud liitmed end ühin-
gus registreeriks.

Gestimaa Sawitööliliste Ühing kaswab.

Gestimaa Sawitööliliste Ühing, mille põ-
hihiri registreeriti 17. aprillil 1931., on

arenemud mõrdlemisi jõudhakt. Praegu on ühinguil juba 150 liiget. Ühingu tegevuseks andis hoogu jõuliselt ja mõiduga läbitöödud streik. Ühingu üldkoosolekuid on korraldatud kolm, kuna juhatusel koosolekuid on igal keefinädalal kella 19—22. Ühing on korraldanud peale muu 2 perekonna-õhtut, millest ofatvõtt oli elav.

Wirumaal 6 uut ametiühingut asutamisel.

E. L. Refkliidu algatusel on Wirumaal 6 ametiühingut asutamisel, milledest 4 põhikirja on juba registreeritud kohitu- ja sijeminiisteeriumis, nimelt Raikvere Tööliste Üldühing, Kutruse Kaevandusetööliste Ühing, Narva Tefstiitööliste Ühing ja Tõhvi Tööliste Üldühing, kuna Narva Raहतööliste Ühingu ja Kurida Tööliste Üldühingu põhikirjad on E.-S. ministeeriumis registreerimisel. Asutajad Viimmed on asunud organiseerimistöle.

Gesti Raubalaewastiku Mehaaniku-assistentide Ühing astus E. L. Refkliitu.

Assistentide elust.

Gesti Raubalaewastiku Mehaaniku-Assistentide Ühingu erakorralisel üldkoosolekul, mis peeti 20. nov. j. a. õhustati astuda ühel häälel E. L. Refkliitu, peale selle kui Refkliidu instr. S. Mihkelson oli lähemalt jalgitanud Refkliidu sihte, illesandeid, konstruktiooni, liikmeksastumise tingimusi ning põhjendanud liitumise vajadust, mida pooldasiid ka Meremeeste Viidust Liitus ja ühingu sekretär Viigand.

E. R. Mehaanikute-assistentide Ühing on alles noor ametiühing — asutatud 1930. a., peale selle, kui assistendid olid mõni aeg olnud mehaanikute ühingu juhtida, mis aga assistentide huvidele kuidagi sobim ei olnud.

Seni on ametliikute andmete järele antud väljja Gestis 162 raubalaewa mehaaniku-assistenti tunnustust, kuid sellest arvust on ofa mehi saanud juba mehaanikuteks, nii et tegelikult töigub assistentide arv 150 ümber, selledest on organiseeritud ametiühingusse ille 33%. Peale selle kuuluvad ühingusse veel boeltajate liigetena neeb, kellel assistentide pabereid käes ei ole, nii et ühingu liigete arv tõuseb 83-le. Ühing asub praegu S. Narja t. 18, U. E. Meremeeste Viidu ruumes. Üldkoosolekul etteantud aruande järele oli ühingu kassa läbitööt k. aastal jeni

357 fr. 23 jenti, millest puhhas illejääb kassas 239 fr. 93 jenti.

Varsti saavad raubalaewade m.-assistentid omale vormi, mis juba kuulutatud väljja „Siigi Teatajas“.

Eriti pakku merd sünnitab praegu assistentide hulgas asjaolu, et neid ei taheta laewaomaanikkude poolt lugeda laewa juhtkonna hulka, kuhu neil seaduse järele õigus kuuluda. 1930. a. palgaredeks olid assistendid asetatud vähemalt bootsmanniga ühele pulgale, kuid 1931. a. palgaredeks on nad paigutatud hoopis meeskonna hulka, kuna tegelikult seaduse järele on assistent 1. aste meeskonnast laewa juhtkonda.

Teiselt on suurem määrnähje see, et laewad, kus peaks assistent olema, sõidavad ilma assistentideta. Kütjatele nõutatahe ajutiselt assistendi lüha ja nii pääsetaksegi mööda assistendi palgamisest. Teiselt jurutakse assistentidele kaela jageli kütja kohustusi.

Ühingu efindajad on mõtnud ofa weeteede walitjuse juures olewa raubalaewade masinameeskonna koosseisu alamäärä komisjonist, kus piiiti assistentide heaks teha õit, mis võimalik. Komisjoni mindi kutsumata, sest weeteede walitus ei saanud selleks kutsut, milline talituswiis on ametiühinglasele arusaamatu.

Sindi Tööliste Ühingu koosolek.

Sindi Tööliste Ühingu korraldusel peeti 30. nov. j. a. töölise organiseerimiskoosolekut, kus E. L. Refkliidu instr. S. Mihkelson kõneles tööliskonna lähematest illesannetest organiseerimistö alal.

Tallinna Sadamatöölised koonduvad

T. S. Ametiühisus astus Refkliitu.

Tallinna Sadamatöölise Ametiühisus oma otkoobris peetud üldkoosolekul õhustas astuda E. L. Refkliitu. Peale moornilise külje täitmisest mõetigi Sadamatöölise Ametiühisus Refkliitu vastu. Tallinna Sadamatöölise Ametiühisus on wiimasel ajal arenandanud energilist mõitlust palgaloide parandanisest ja tööaja lühendamisest sadamas. Eriti on piiütud astuda vastu siirvide ja formannide teenimatule waheltkafu saamiseks, mis ka wiimasel ajal on annud juba teatawaid tulemusi. Töölisest nõutakse juba palgalehtedele allkirju, mis piirab formannide omavoli ja töötasu omatasku libistamisest tööliste nahal, selle teenistus on niikuinii mõite. Raubandus-tööstuskoja mere-

asjaanduse sekkimise istungist on võtnud jadamatöölise ametiühingu esindajad osa, kus arutusele tuli eriti wintjameeste päewapalga tõstmise küsimus, mille tulemuseks otsustati määrata kindlaks wintjameeste päewapalk 4,50 kroonile, millest 50 senti läheb kindlustuseks, kuid peale selle on jadamatöölistel küllaltki mõitlemist palga ja tööolude parandamise eest. Eriki hädas on jadamatöölised töölisanemate walimiseega, sest maksima seaduse järele pole see küllalt kindlalt nende kohta fikseeritud.

U.-f. Kilgas vähendab palku.

U.-f. Kilgase pitsi-, triikoo- ja juksamabriku riide- ja paelakudumise osakonna töölised alandati palku septembrikuus ligi 50% võrra, kusjuures päewa- ja praemiatöö asemele seati füüsilise liikitöö süsteem, kuid niivõrd madalate turtiisidega, et töölised ei suuda liikitööga enam endist päewarahagi teenida.

Sutheri alandati palku 10%.

Sutheri mabrikus alandati kõikide töölise palku 1. oktoobrist alates 10% võrra. Waatanata aktsioonile ajakirjanduses ja töölise ühiskogu ning Gestimaa Tööliseühingute Refliidude ühijele protestile, mis esitati hahomviniile ja riigivanemale, viidi palgaalandus läbi. Siis palkaalandamisele lihendati töönädal uues mööbliajakonnas 3 päevale nädalaks.

Meremeestel puudub haiguskindlustus.

Uuest haiguskindlustuse seadusest on meremehed jäetud wälja, mis pole loomulik ega kuudagi põhjendatud. Meremeeste Riidu 3-liikmeline delegatsioon käis hahomvini juures märgukirja esitamasa, milles nõuti, et haridus- ja sotsiaalministeerium töötaks wälja ka meremeeste haiguskindlustuse seaduse jama del alustel nagu üldhaiguskindlustuse seadust.

Kullasepatöölised wajawad kollektiivlepingut.

Tööpalgad langenud kahetordjelt.

Tallinna Kullasepatöölise Ametiühing korraldas septembris juurema organisceerimiskoosoleku, millest osatõtt oli wõrdlemisi nõhke. Ühingu esimees Rõõdingu ettekandest selgus, et 1924. a. jaadil on töötasu wähenenud ligi 2 torda. Näiteks 1924. a. maksti paberositooft tegemise eest 14—16 fr. ja tofina teelusikate eest 10—12 fr., käesolewa

aastal aga p.-toofi eest 7—8 fr. ja tofina teelusikate eest 5—6 fr. Wähenenud töötasu tõttu kehakse suuvel armul ületunde, mille tõttu normaaltööpäew wenib ligi kahetordjeks. Samuti ekspluateeritakse piiritult näljapalgaliste õpilaste tööjõudu, keda wallandatakse siis, kui amet õpitud selgeks.

Ministeeris wäljapääsuks on töölisele loon dudu wiimteni oma ametiühingusse ja siis ühijelt suruda läbi oma nõudmised palga ja tööttingimuste parandamiseks. Selleks walis koosolek 3-liikmelise toimkonna, kellele tehti ülesandeks töötada wälja tööhinnad kõikide liikide kohta, mille järele asutaks ettevõtjatega läbirääkimise kollektiivlepingu sõlmimiseks. Seni olid ühtlasetud tööhinnad olulisemaks põhjuseks palgade alla surumiseks. Pääle selle koosolek kohustas nõudma ning pidama iga kullasepatöölise 8-tunnilist tööpäewa ning walis 7-liikmelise komisjoni sotsiaalseaduste täitmise järelewalweks ettemõtetes.

Loidu ja maitseainete töölised organiseeruvad.

Tallinnas asuw Eesti Loidu- ja Maitseainete töölise ametiühing korraldas puhkep., 18. oktoobril s. a. Randoriinis juurema organisceerimiskoosoleku, kus kõneles ins C. Soomas teemil „Kas on wõttökeelnd töölisele tartwilit?“ ja E. T. Refliidude instr. S. Mithelson „Ametiühingud meil ja wälismail“. Ametiühingu juhatusse liitnved Welsmann ja Eisberg töid näiteid tegelikust elust, kuidas ettevõtjad hiihivad mööda wõttökeelu seadusest. Koosoleku lõpul wõeti vastu 5 resolutsiooni ja ametiühingusse astusid wida uusi liikmeid.

Rakwere äri ja kontoriteenijate ühingu esimeselt üldkoosolekult.

Käesolewa aasta oktoobrikuus alustas tegewust Rakwere Äri- ja Kontoriteenijate Ühingu, mille esimesel üldkoosolekul Refliidude instr. S. Mithelson kõneles äri- ja kontoriteenijate tööaja, haiguskindlustuse, õnnetu juhtumiste wastu kindlustuse, puhkeaja ja töötinspektsiooni küsimusest, kriitiputades alla, kui wähe on meil neil aladel intelligenttööjõudude heaks tehtud.

Sisseastumise maksuks määrati 1 fr. ja liikmemaksuks 50 senti kuus. Wieliikmelise juhatusse waliti Kemmert, Saeto, Hoog, Tanik ja Seemets. Komisjonikomisjoni waliti Meimer, Gressberg ja Weidenberg.

E. L. Reffliidu illesannete ja sihtidega tutvustas koosolejaid S. Miikelson. Arvatawasti astub uus ametiühing Reffliitu juba lähemas tulewikus.

Restoraanide teenijate ametiühingu tegewusest.

Tallinna restoraanide-, kohwikute ja söögimajade teenijate üldühing taotis mõne aja eest märgukirja ministeeriumi, välismaalaste tööjõu tarwitamise piiramise nõudmiseks Gestis. Ühinguile jaabunud wastujes näutakse nihiid nende välismaalaste nimekirja, kelle wiibimine ja töötamine Gestis pole põhjendatud ega soowitaw.

Eriti suurt rõhku on ühingu juhatus pihiidnud panna oma liigete toetamisele. Ühingu ruumes (Restoraan Kodu M.-Wiru tän.) on teisel korral seatud siisse 2 tuba töötöimetute, wanade ja õnnetujuhturniste all kannatajate liigete korteriks. Korteri ja illespidamise saawad koetuse saajad hinnata.

Töötutele liigetele annab ametiühing restoraan „Koduist“ tasuta lõunaid wastawaks wastu. Mõõbel abitarwitajate tubadesse annetati ühingu liigete poolt.

Sõuluts korraldab ühing laste jõulupuu ja kooswiibimise oma liigetele.

Ühingul on lähemas tulewikus teostamisel oma orkestri asultamine, mis ühingu tegewust aitaks mitmeti arendada.

Töötute liigete toetamiseks korraldab ühing hiljuti peo, mille sihtetuseks läheb jõuluts töötute liigete perefondade toetamiseks. Kawatsetakse muretseada küttepuid, kasuda töötute liigete üüri jne.

15. jaanuaril 1932. a. on ühingu 5. aastapäew j. o. esimene juubel ja ühtlasi lipu illeanamine, mille valmistamine praegu käsil, sest katwand on juba kurninud Niemann poolt töötatud wälja.

Puutööliste organiseerimiskoosolek.

Tallinna Puutööliste Üldühing korraldab puhkepäewal, 25. okt. j. a. puutöölisete koosoleku, kus selgitati neid mõitluswahendeid, mida töölised oma majandusliku olukorra parandamiseks peawad kasutama ja misugused on tööliswanemate illesanded.

Narwa ehitustöölise Liidu 10. a. juubel.

Narwa Ehitustöölise Liit pihitjes puhkepäewal, 25. oktoobril j. a. oma 10-a. juubelit, mille puhul korraldati ühingu ruumes

Madmi t. 7, omawaheline seltsimehelik kooswiibimine.

Narwa Ehitustöölise Liit asutati 1921. a. Oma 10-a. tegewuse festel on ühingu juhatus pihiidnud muretseada oma liigetele muuhulgas ehitustööd. Suurematest hoonetest on ühing ehitanud 2 koolimaja ja 1 wallamaja. Sihtetutele hankimiseks on ühing korraldanud rida pidusid. 1927. ja 1929. a. oli ühingul oma teemaja. Wene- ja eestikeelset wastawat kutseala oskusteadusliku raamatukogu on täiendatud alaliselt. Mõõbumid aastal korraldati oma liigetele tehnilised kursused. Ühikutele liigetele on haiguse puhul antud abi.

Narwa Rätsepatöölise Ühingu tegewusest.

Narwa Rätsepatöölise Ühingu on pihiidnud jõudumööda oma liigetele anda abi haiguste korral, samuti on sõlmitud kokkulepe, mille põhjal ühingu liikmed saawad rohke haigekassa apteegist ühikul alusel haigekassa hindadega ja on õfitud abinõusid 8-tunnilise tööpäewa teostamiseks rätsepatöölise hulgas.

Ettewõtjad äriteenijate tööaja lühendamise wastu.

Hiigibogu joshiaalkomisjonis tuli 30. okt. j. a. arutusele „Kaubanduses ja kontorites tööteiwuse korraldamise kohta käiwa konwentsiooni eelindu, mis wõeti teadmiseks, kusjuures kuulati ära ka E. L. Reffliidu ja kaubandus-tööstuskoja seisukohtad.

Kaubandus-tööstuskoja esindaja Berendfen tõi konwentsiooni wastu esile täiesti pelkinud noaegsed ja reaalfioonilised seisukohtad, seletades meie olukorras olewat 8-tunnilise teaduse maitsmapanet kaubanduses wõimatu ning tööaja teadus rikkumat ära tolle fooja ning sõbraliku wahekorra teenijate ja ettewõtjate wahel. Praegu olewat mituini liihite tööaeg ja 1-tuuniline lõunawahaeg.

E. L. Reffliidu esindaja R. Metslang näitas andmetega, kaugele on jõudnud 8-tunnilise tööpäewa maitsmapanetuga äriteenijate välismaadel, kusjuures Eesti on üks mahajäänumatest riikidest sel ajal — isegi naabermaas Soomes maitsjab 47-tunniline töönädal. Peale selle on äri- ja kontoritteenijate kaitseks rida häid omawallituste määrusi. Äri- ja kontoritteenijate tööaeg tuleks normeerida 8 tunni, mis aitaks ka teabawal määrul lahendada tööpunibust intelligenttöölise hulgas. Tallinna äri, kontori, kont-

lehei ja loov. Kutseühingu esitaja M. Pötkon näitas konkreetsete andmetega, et äriteenijad pole rahul praeguse olukorraga.

Ametiühingutele astugu riik appi.

E. Triikitöölise Viit esitas hariduse- ja jõiiaalmministrile märgukirja, milles põhjalikkude andmetega näidati, kui palju triikitöölise ametiühingute sissetulekutest läheb töötute ja töömõimetute ühingu liigete toetamiseks, peale selle veel matuseabi maksmine. Andmetest selgub, et peaaegu terve ühingute sissetulles läheb eeltoodud koostuste väljamaksmiseks, mille tõttu on ametiühingud sattunud äärmiselt raskesse seisukorda. Peale selle on suurenenud tunduvalt töötute triikitöölise arvu ja alandatud triikitöölise palgu.

Kõike eeltoodud arvesse võttes palus E. L. Viidu juhatus hõlmmini astuda samane, et E. L. Viidule antaks koheasti töötute ja töömõimetutele triikitöölisele abiandmiseks.

Kiik ei peaks andma abi mitte ainult triikitöölisele, vaid ka kõigile ametiühingutele, kes oma liikmetele töötaoleku puhul abi annavad.

Tartu Loidu- ja maitseainete töölised organiseerumas.

Tartu Loidu- ja Maitseainete Töölise ametiühing korraldas septembris suurema organiseerimiskoosoleku, kus esines kõnega ühingu esimees, juhtides tähelepanu sellele, et

tõik toidu- ja maitseainete alal töötavad töölised ametiühinguisse koondusid, mitte ainult pagariid, kuna L. Sohanson juhtis tähelepanu meie jõiiaallindlustuse puudulikkusele, mida juudetakse parandada ainult siis, kui töölisellass organiseerub massiliselt ametiühinguisse.

Tallinna Tekstiiltöölise Ühingu spordiring.

Tallinna Tekstiiltöölise Ühingu juhatus arvestades arvuka spordihuviliste mooremate liikmete sooviga, kutus ellu spordiringi, mis ohusustas astuda E. Töölispordi Liitu.

Narwa-Jõesuu Töölise Üldühing töötuid organiseerimas.

Narwa-Jõesuu Töölise Üldühing korraldas suurema töötute koosoleku, kus E. L. Reiklõidu insir. S. Mikkelson selgitas tööpuuduse küsimust ja tutvustas jõiiaallheadu ning kohalised tegelased esinesid aruannetega alevivalitsuse tööpuuduse vastu võitlemise kava üle. Koosoleku lõpul võeti vastu rida resolutsioone.

Soodustust tekstiiltöölisele.

Tallinna Tekstiiltöölise Ametiühing on sõlminud kokkuleppe mõninga äriaga, mille järeldujel tullakse neis ärides ühingu liikmetele vastu kauba anureteemisel pikemaajalise järelanakkuga.

„TÖÖLISTE HÄÄL“

ilmub 1932. aastal

üks kord kuus.

Tellimishind: 60 snt., aastas 30 snt. poolaastas, üksiknumber 5 snt.

Iga tööline tellib „Töölise Hääl’e“!

Wastutaw toimetaja R. Muist.

Wäljaandja E. Tööliseühingute Kesliit.

Riijastuse o.-ü. „Täht“ trükk, Tallinnas, W. Pärnu mnt. 31.

Töölised omandage töölikirjandust!

Eestimaa Töölisühingute Keskliidu kirjastusel on ilmunud raamatud:

- E. Joonas, **Ametiühinguline liikumine meil ja välismaal**
hind 10 senti, „Tööliste Hääle“ lugejatele ja ametiühingu liikmetele 5 senti.
- E. Joonas, **Ametiühingud, nende ülesanded ja võitlusvahendid** — hind 50 senti, „Tööliste Hääle“ lugejatele ja ametiühingu liikmetele 25 senti.
- „Tööliste Hääl“ 1928 aastakäik — hind 75 senti.
- „Tööliste Hääl“ 1929 „ — „ 75 „
- „Tööliste Hääl“ 1930 „ — „ 60 „

Eestimaa Töölisühingute Keskliidul ladus olemas järgmised Rahvusvahelise Ametiühingute Liidu kirjastusel ilmunud raamatud:

C. Mertens, **Die Gewerkschaftsbewegung in Belgien.**
Walter M. Citrine, **Die Gewerkschaftsbewegung Grossbritanniens.**

Joh. Sassenbach, **Fünfundzwanzig Jahre Internationale Gewerkschaftsbewegung.**

Sigrid Hanson, **Die Gewerkschaftsbewegung in Schweden**

Richard Seidel, **Die Gewerkschaftsbewegung in Deutschland.**

Fünftes Jahrbuch des Internationalen Gewerkschaftsbundes.

Sechstes Jahrbuch des Intern. Gewerkschaftsbundes.

Tätigkeitsbericht des Internationalen Gewerkschaftsbundes über die Jahre 1924, 1925 und 1926.

Protokoll des IV. Ordentlichen Kongresses des Internationalen Gewerkschaftsbundes.

Internationale Gewerkschaftliche Arbeiterinnenkonferents.

„50 Jahre Gewerkschaftsbewegung in der Schweiz“.

„Der Schuz der Arbeitenden Jugend“.

„Nie wieder Krieg“.

Raamatuid võib tellida aadressil Tallinn, V. Pärnu m. 31—4.